

BIJBELLEZING

Eerste Testament: Deuteronomium: hoofdstuk 30 de verzen 15 t/m 20.
Hierin houdt Mozes als het ware een soort vermaning tegen het volk van Israël.
Er staat boven: de beslissende keuze.

Zie ik houd u heden
het leven en het goede voor,
maar ook de dood en het kwade;
doordat ik u heden gebied:
de Heer, uw God, lief te hebben,
door in zijn wegen te wandelen
en zijn geboden, inzettingen en verordeningen te onderhouden,
opdat gij leeft en talrijk wordt
en de Heer, uw God,
u zegene in het land, dat gij in bezit gaat nemen.
Maar indien uw hart zich afwendt
en gij niet luistert
doch u laat verleiden
en u voor andere goden neerbuigt
en hen dient,
dan verkondig ik u heden,
dat gij zeker te gronde zult gaan;
niet lang zult gij leven in het land,
dat gij na het overtrekken van de Jordaan, in bezit gaat nemen.
Ik neem heden de hemel en de aarde tegen u tot getuigen;
het leven en de dood stel ik u voor,
de zegen en de vloek;
kies voor het leven,
opdat gij leeft,
gij en uw nageslacht door de Heer, uw God, lief te hebben;
naar zijn stem te luisteren
en Hem aan te hangen,
want dat is uw leven en waarborg
voor een langdurig wonen in het land,
waarvan God, uw voorouders,
Abraham en Sara, Isaak en Rebecca en Jakob en Lea en Rachel
gezworen heeft,
dat Hij het hun geven zou.

BIJBELLEZING

Tweede Testament: Lucas, hoofdstuk 14 de verzen 25 t/m 33.

Vele mensen reisden met Jezus mee
en Zich omkerende zei Hij tot hen:

Indien iemand tot mij komt
en niet haat zijn vader en moeder
en vrouw en kinderen en
broeders en zusters,
ja zelfs zijn eigen leven,
die kan mijn discipel niet zijn.

Wie niet zijn kruis draagt en achter Mij komt
kan mijn discipel niet zijn.

Want wie van u,
die een toren wil bouwen,
zet zich niet eerst neer om de kosten te berekenen
of hij het werk zal kunnen volbrengen?
Anders zouden, als hij de fundering gemaakt had
en het werk niet kon voltooien,
allen, die het zagen,
beginnen hem te bespotten,
zeggende: die man begon te bouwen,
maar hij kom het niet voltooien.

Of, welke koning,
die tegen een andere koning wil optrekken
om met hem tot een treffen te komen,
zet zich niet eerst neer om te beraadslagen,
of hij in staat is
met tienduizend man iemand te ontmoeten,
die met twintigduizend tegen hem optrekt?
En zo niet,
dan zendt hij als de ander nog veraf is,
een gezantschap en vraagt om de vredesvoorwaarden.

Zo zal dus niemand van u,
die niet afstand doet van al wat hij heeft,
mijn discipel kunnen zijn.

OVERDENKING

Zusters en broeders,

Een beetje vreemd om u niet te zien en alles saai op papier aan te leveren. Het is niet anders: gezondheid is toch een groot goed, niet waar.

Een gedachte die bij me boven kwam, naar aanleiding van de tekst van Lucas, is: als we lid zijn van een Gemeente van Christus, hoe vrij zijn we dan.

Zijn we geroepen om vrij te zijn. Maar wat voor vrijheid is dat dan. Is geloven niet meer en niet minder dan een 'vrijheid in gebondenheid'!

Geldt dat niet ook voor ons eigen leven?

Wat is vrijheid, op het moment dat je huis en have en jezelf wordt bedreigt door, corona-virus-beestjes, wassend water, een orkaan, een tsunami, oorlogsgeweld of terreur van ontevreden mensen, waar dan ook door.

Vrijheid heeft nogal wat haken en ogen. En in elk geval kent elke vrijheid haar grenzen.

En grenzen aan vrijheid, betekent dat je keuzes moet maken. Keuzes over waar vrijheid begint en waar ze eindigt.

De bijbelstukken uit Deuteronomium en het Evangelie naar Lucas gaan over kiezen. En over de gevolgen, die een gemaakte keuze met zich mee kan brengen.

Mozes spreekt het volk van Israël stevig toe: welke keuze moet worden gemaakt?

Er zijn twee mogelijkheden, die Mozes heel duidelijk tegenover elkaar zet:

- de weg van de ontrouw, die onvoorwaardelijk leidt tot vervloeking, tot de dood en het kwaad.

- en de weg van de trouw, die leidt tot zegening, tot leven en het goede.

Heel simpel dus: gaan we verder met de weg, die God ons heeft gewezen?

En zo niet, dan verbreken we het Verbond.

Mozes is er heel duidelijk in. Het verbreken van het Verbond brengt de grootste rampen met zich mee: vervloeking en dood en het kwade.

Voor Mozes is de keuze dan ook al op voorhand duidelijk: kies voor het leven. Dat is de weg kiezen, die God wijst.

Niet als een onbereikbaar ideaal, maar als een reële mogelijkheid om te komen tot waarachtig leven; tot leven, eigenlijk. Want kiezen voor het leven, is kiezen tegen de vloek en voor de zegen, is kiezen tegen de dood, maar voor het leven,

is kiezen tegen het kwade voor het goede.

Kiezen voor het leven, is kiezen voor God. En daarmee voor de weg die God met mensen is begonnen. Dan komen begrippen als gerechtigheid, solidariteit en vrede in beeld.

Kiezen - een mooi woord? Kiezen. Ja, waarvoor eigenlijk?

- kiezen we voor eigen volk eerst?
- kiezen we om tegen de waanzin van de wereld in te gaan?
- kiezen we voor ons zelf en laat de ander maar stikken?

Een ander voorbeeld:

- kiezen we er voor om met bombardementen een vrede af te dwingen?
- of met gewapende vredes machten, nieuwe gewapende vredes machten op te leiden.

En dat zijn dan van die enorme grote keuzen, maar ook in ons eigen leven barst het van de keuzen:

- kiezen voor je carrière
- kiezen voor je partner of je gezin
- kiezen om te zwijgen
- kiezen om te ageren
- kiezen om uit te gaan of thuis te blijven!
- kiezen..... [STILTE]

Kiezen. Maar wat? Voor wie?

Voor Mozes stond de keuze allang vast.

Kiezen voor God.

Maar blijkbaar is de keuze van Mozes, niet een keuze die iedereen zo maar maakt.

Waar in iedereen zo maar gelooft. Blijkbaar ook toen niet.

Dat mag wel blijken uit het pleidooi dat Mozes hier houdt. Het gaat ook om een keuze, die zeker niet altijd makkelijk is. Soms zelfs een keuze tegen beter weten in, maar die je uiteindelijk brengt in het land dat God belooft.

En over een keuze tegen beter weten in, heeft Lucas het ook.

Heel scherp tekent hij bij monde van Jezus de consequenties van een keuze. Twee alledaagse voorbeelden worden aangehaald: over de voorcalculatie bij de bouw van een toren; en de koning die beslist over veldslag of vredesverdrag. In deze voorbeelden gaat het om logische afwegingen en koelbloedige berekeningen.

Elke boekhouder en reken-liefhebber, zal zich in de handen wrijven voor het

maken van zo'n duidelijke som. Waarbij de kans op winst en verlies - zeker in onze tijd - tot op tien cijfers achter de komma te berekenen is.

Helder, duidelijk en overzichtelijk, weten waar je aan toe bent.

Er zijn ook keuzes, die geen zekerheid bieden. Die haaks staan op die berekende keuzes, die ook helemaal niet helder en overzichtelijk zijn. In feite is dat de boodschap, die Jezus hier meegeeft aan die massa's mensen die met hem meereizen.

Het is juist niet makkelijk om Hem te volgen. Juist dan kan je niets berekenen, weet je niet op voorhand wat je winst of verlies is.

Jezus spreekt daarbij in woorden, die eigenlijk helemaal niet inspirerend zijn en oproepen tot navolging.

In tegendeel, luister maar:

- Indien iemand tot mij komt
en niet haat zijn vader en moeder
en vrouw en kinderen en
broeders en zusters,
ja zelfs zijn eigen leven,
die kan mijn discipel niet zijn.

EN

- Wie niet zijn kruis draagt en achter Mij komt
kan mijn discipel niet zijn.

Termen als 'haat' en 'je kruis dragen' roepen de nodige beelden en associaties op, die ons wellicht vervullen met enig afgrijzen of enige afschuw.

We kunnen er over heen lezen, de woorden verzachten met 'mitsen en maren', maar dat is zoveel als een pleister plakken over de waarschuwingslampjes op het dashboard van de auto, zodat je ze niet kunt zien, wanneer ze eens mogen gaan branden.

Het is misschien goed om die beide termen van Jezus wat toe te lichten.

Als eerste: haat.

Volgens mijn woordenboek een uiterst negatieve term, namelijk: een gevoel van diepe afkeer voor iemand, gepaard met het verlangen om die persoon te zien ondergaan, al of niet ook om hem leed te doen.

Nu dat staat wel er ver van het 'hebt elkander lief' dat we liever en vaker naar voren halen.

Wellicht is het goed om haat uit deze emotionele en psychologische invulling te halen.

Haat kan ook bedoeld zijn als: zich kunnen afwenden van... En ik denk dat het hier zo is bedoeld. Het gaat om je afwenden van alles wat je afleidt en wat niet met solidariteit, vrede en gerechtigheid te maken heeft.

In dit afwenden, ligt dan een toe wenden tot God verborgen. Het vraagt om de keuze voor het leven. Niet een leven van meelopen, maar van afstand doen; van kritisch tegenover zijn. Van opstaan tegen...

Hieruit spreekt een radicaliteit, die overigens kenmerkend is voor het evangelie van Lucas - maar dit ter zijde. Een radicaliteit, die ons eerder afschrikt dan aantrekt.

Het betekent weg uit een in-slaap-gesust-bestaan en het maken van duidelijke keuzes, die op God zijn gericht.

Zo is haten hier bedoeld, als een afstand kunnen nemen van alles wat je hebt - omdat het anders jou in z'n greep heeft. En dat is een radicale omkeer.

Je kan dan zelfs zeggen: dat haten ligt in het verlengde van wat God zelf 'haat', namelijk; ongerechtigheid en het nalopen van macht en afgoden. Van het kwaad dat God verwerpt, dat wij verwerpen als we kiezen voor het leven.

En dan die tweede uitspraak, die we wat beter zullen gaan bekijken: "je kruis dragen."

Zo'n doodoener, die in de loop van de tijd een eigen inkleuring heeft gekregen. Bij sommigen zullen de haren er recht overeind van gaan staan.

En u kent de invulling ongetwijfeld wel: Je kruis dragen als een uitdrukking, die lijden goed praat, of erger nog, verheerlijkt.

Zo is het dan ook niet bedoeld.

Het is een aansporing om op weg te gaan en je taak te vervullen en vol te houden, opdat anderen in jou een oriëntatie hebben.

Je kruis dragen is dan ook niet een dadeloos onderwerpen, als wel een actief je werpen onder dat kruis en zo drager worden van dat kruis, juist ook omwille van anderen. Het is die moeilijk weg gaan, waarover Jezus zelf in deze tekst een waarschuwing laat horen: "weet waar je aan begint als je mij navolgt".

En de weg achter Jezus aan, is van te voren niet te berekenen.

Navolging betekent niet, dat we met z'n allen op de barricades moeten. Het betekent echter bewust worden van wat er om ons heen gebeurt, vanuit een perspectief van solidariteit, vrede en gerechtigheid. Waardoor we onze eigen zaken en zorgen en gewichtigheden kunnen relativiseren. Het is een weg die begint en eindigt op aarde en die niet om het kruis heen gaat, maar het opneemt en daarmee tot actie komt.

Kiezen voor God, Jezus en geloof is vandaag de dag niet makkelijk.

We leven in een tijd waar aan de ene kant steeds meer mensen de kerk de rug toe keren terwijl aan de andere kant het fundamentalisme sterk aan leden wint.

Een situatie die nog wel even zal aanhouden, ben ik bang.

Wellicht is het verstandig om voorlopig nog even traditioneel de 'stille des lands' te blijven. Waarbij we ons vooral intern zouden moeten bezinnen op onze identiteit, op wat we zijn als Gemeente en als Broederschap. En dan niet alleen op wat we waren, maar vooral op wat we moeten worden: waar kiezen we voor En kiezen we dan ten leven!

Zodat we weer weten waar onze vrijheden liggen en vooral ook waar onze grenzen zijn.

Om straks als de strijd tussen ontkerkelijking en fundamentalisme voorbij is, iets te bieden hebben. Een houvast, een antwoord misschien, in elke geval een mogelijkheid, een alternatief een keuze.

Waarin, in alle vrijheid, ook duidelijke grenzen besloten liggen, want ik denk dat het aan duidelijkheid in onze tijd aan maar al te vaak ontbreekt.

Kiezen voor het leven heeft ook te maken met vrijheid, een vrijheid om te kunnen kiezen voor grenzen.

Kiezen voor het leven, is navolgen, waarbij we ons laten leiden door gerechtigheid, vrede en solidariteit.

AMEN

LIED 718

God die leven hebt gegeven

GEBED

God van ons mensen,

Hier zijn we.

Neem ons zoals we zijn:
met ons ongeloof en ons geloof,
met onze armoede en onze rijkdom,
met onze zwakte en met onze kracht.

Met ons geluk en onze pijn
Neem ons zoals we zijn:
en til ons op vanuit diepten,
rijk ons naar het licht, naar de toppen,
zodat we uitzicht krijgen op de wereld, en op elkaar.
en dan niet alleen de buitenkant
maar vooral de rijke schat,
die daar zo vaak achter verborgen ligt.
En geef ons uitzicht op onszelf en in onszelf,
en op elkaar.
God maak de weg dan vrij.

God en er zijn dingen in ons leven,
waarvan we graag bevrijd zouden willen worden:
Al onze strijd, ons verdriet, onze angst, onze onvrede, onze onvrijheden en soms
ook al onze wanhoop.
Kan het anders? God we kijken er naar.
Naar alles wat er niet zou moeten zijn en
we willen het voor u weten.... [**stilte**]
En er is veel dat ons gelukkig maakt en tevreden.
God dat willen we voor u weten
dat wat ons rijk maakt en gelukkig... [**stilte**]
God en we denken aan diegene onder ons,
die het heel moeilijk hebben.
Voor wie elke dag weer een hele zware opgave is,
ontferm u over hen... [**stilte**]
We denken aan al die mensen op de aarde,
die zich niet kunnen ontplooien,
die opgesloten zitten in een verstikkende liefde
of in koude liefdeloosheid... [**stilte**]
We denken ook aan al diegene,
die getroffen zijn door stormachtig natuurgeweld.
En zij die als willoze pionnen heen en weer worden geschoven,
op het schaakbord van oorlog en geweld...
Die getroffen worden door het Coronavirus

En we denken aan al die ontevreden mensen,
geef hen beterschap en een gevoel van tevredenheid...[stilte]
God wees met hen en met ons, dat vragen we u met de woorden die Jezus ons leerde:

Onze Vader,
die in de hemelen zijt
Uw naam worde geheiligd,
Uw koninkrijk kome
Uw wil geschiede,
in de hemel, zoals op aarde.
Geef ons heden ons dagelijks brood
en vergeef ons onze schulden
gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren
en leid ons niet in verzoeking
maar verlos ons van de boze
want van u is het koninkrijk
en de kracht
en de heerlijkheid
tot in eeuwigheid
AMEN